C/2023/100

6.10.2023

SPOROČILO KOMISIJE

Predstavitev posodobitve večletnega izvedbenega načrta za vzpostavitev evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor za leto 2023

(C/2023/100)

1. *Ozadje*

Uredba o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor ([1]) temelji na obstoječi mreži nacionalnih enotnih okenc za pomorski sektor ([2]) in vzpostavlja skupno in interoperabilno okolje, v katerem lahko ladje sporočajo informacije obali med postankom v pristanišču.

Z Uredbo je Komisija pooblaščena za opredelitev standardiziranega nabora podatkov, ki zajemajo vse obveznosti poročanja, ter razvoj in vzdrževanje skupnih vmesnikov in storitev za nacionalna enotna okenca za pomorski sektor. Uredba se bo uporabljala od 15. avgusta 2025.

V skladu s členom 19 uredbe o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor mora Komisija po ustreznih posvetovanjih z nacionalnimi strokovnjaki sprejeti večletni načrt izvajanja in ga letno revidirati.

Namen načrta je olajšati pravočasno izvajanje Uredbe ter zagotoviti mehanizme za nadzor kakovosti in postopke za uvedbo, vzdrževanje in posodabljanje skupnih harmoniziranih elementov v evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor. Prva različica tega dokumenta je bila pripravljena in sprejeta leta 2021 ([3]).

2. *Arhitektura IT evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor*

Evropsko okolje enotnega okenca za pomorski sektor je decentralizirano okolje, ki temelji na mreži nacionalnih enotnih okenc za pomorski sektor. Vsako okence zagotavlja harmoniziran vmesniški modul za poročanje, namenjen komunikaciji med sistemi, in grafični uporabniški vmesnik za komunikacijo med uporabniki in sistemi.

Okolje dopolnjujejo skupne storitve, kot so sistem za register uporabnikov in upravljanje dostopa v evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor, skupne podatkovne zbirke in skupna storitev naslavljanja.

([1]) Uredba (EU) 2019/1239 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o vzpostavitvi evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor in razveljavitvi Direktive 2010/65/EU (UL L 198, 25.7.2019, str. 64).
([2]) Člen 2(3) Uredbe (EU) 2019/1239.
([3]) Sporočilo Komisije 2021/C 299/03.

Arhitektura evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor na visoki ravni okoli enega nacionalnega enotnega okenca za pomorski sektor

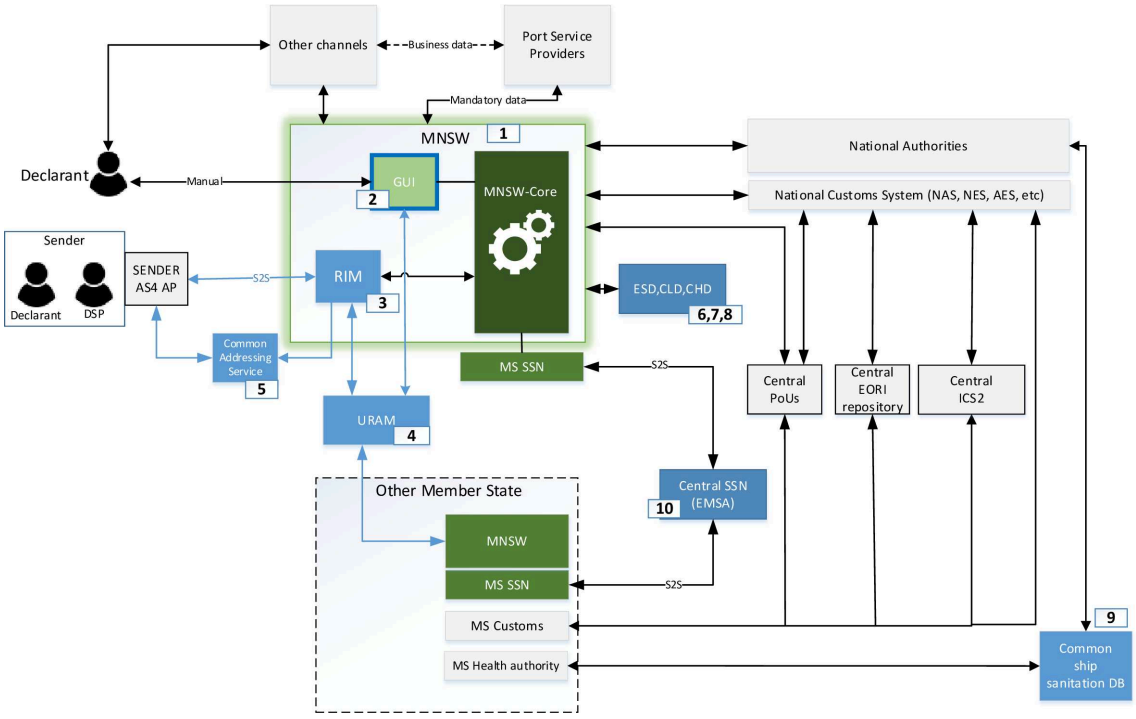

Zgornja slika prikazuje arhitekturo evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor na visoki ravni z vidika države članice, vključno z interakcijami nacionalnega enotnega okenca za pomorski sektor z deklaranti, ponudniki podatkovnih storitev in sistemi organov držav članic.

Komponente so navedene v nadaljevanju:

Komponenta	Opis	Členi
1	Nacionalno enotno okence za pomorski sektor (Maritime National Single Window, MNSW)	Člen 2(3)
2	Grafični uporabniški vmesnik (Graphical User Interface, GUI)	Člena 2(9), 6(4)
3	Harmoniziran vmesniški modul za poročanje (Harmonised Reporting Interface Module, RIM)	Člena 2(4), 6(1)
4	Sistem za register uporabnikov in upravljanje dostopa v evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor (User Registry and Access Management, URAM)	Člen 12(1), (2), (3)
5	Skupna storitev naslavljanja (Common Addressing Service, CAS)	Člen 2(10)
6	Ladijska podatkovna zbirka evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor (EMSWe Ship Database, ESD)	Člen 14
7	Skupna podatkovna zbirka o lokacijah (Common Location Database, CLD)	Člen 15
8	Skupna podatkovna zbirka Hazmat (Common Hazmat Database, CHD)	Člen 16
9	Skupna podatkovna zbirka ladijskih sanitarnih podatkov (Common Ship Sanitation Database, SSD)	Člen 17
10	Sistem SafeSeaNet (nacionalni sistem SSN in centralni sistem SSN)	Člen 8(4)

3. ***Sprejetje sekundarne zakonodaje***

V skladu s prenesenimi pooblastili, podeljenimi z EMSWe uredbo o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor, je Komisija sprejela **Delegirano uredbo (EU) 2023/205** ([4]), ki:

— spreminja Prilogo k EMSWe Uredbi, v kateri so navedene obveznosti poročanja v skladu z zakonodajo EU, mednarodno in nacionalno zakonodajo;

— dopolnjuje EMSWe Uredbo z vzpostavitvijo nabora podatkov evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor, ki vključuje več kot 1 100 podatkovnih elementov, ki se zahtevajo v skladu z obveznostmi poročanja.

Nadaljnji delegirani akti se pričakujejo leta 2024 (pred datumom začetka uporabe EMSWe Uredbe), ko bosta Priloga in/ali nabor podatkov spremenjena.

Z uredbo o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor se na Komisijo prenesejo izvedbena pooblastila za določitev specifikacij za harmonizirane elemente nacionalnih enotnih okenc za pomorski sektor in skupnih storitev v okviru evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor. V ta namen je Komisija sprejela **Izvedbeno uredbo (EU) 2023/204** ([5]), ki vsebuje prvi nabor specifikacij in pravil za harmonizirane vidike nacionalnih enotnih okenc za pomorski sektor ter tri skupne podatkovne zbirke v okviru evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor. V letih 2023 in 2024 bodo sprejeti nadaljnji **izvedbeni akti** ([6]), ki bodo dopolnili nabor specifikacij.

Da bi dopolnila specifikacije za vmesniški modul za poročanje, Komisija v tesnem sodelovanju z državami članicami in ob pomoči Evropske agencije za pomorsko varnost (EMSA) pripravlja **vodnik za posamezna sporočila (Message Implementation Guide, MIG)**, ki opisuje izmenjavo sporočil med deklaranti in nacionalnimi enotnimi okenci za pomorski sektor s pomočjo vmesniškega modula za poročanje. To vključuje tudi odzivna sporočila za potrditve in odločitve organov, ki sledijo po predložitvi formalnosti. **Prva stabilna različica vodnika za posamezna sporočila bo predvidoma izdana do konca leta 2023.**

S členom 8 uredbe o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor so na Komisijo prenesena tudi izvedbena pooblastila za določitev seznama ustreznih informacij, ki jih je treba ponovno uporabiti in dati na voljo za naslednji postanek v pristanišču. Potem ko se ti podatki opredelijo, se lahko sistem SafeSeaNet, njegovi mehanizmi in vmesniki za izmenjavo podatkov, vključno s potrebnimi varnostnimi ukrepi, nadgradijo in prilagodi se ustrezna dokumentacija ([7]).

4. ***Strategija posvetovanja z deležniki***

Komisija mora pri svojem pripravljalnem delu izvesti ustrezna posvetovanja v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016. Pri pripravi sekundarne zakonodaje bi morala zagotoviti pregledno in vnaprejšnje posvetovanje s strokovnjaki držav članic in poslovno skupnostjo.

Za pripravo sekundarne zakonodaje ter zagotovitev skladnega in preglednega razvoja IT se bo Komisija posvetovala s strokovnjaki držav članic (nacionalnimi koordinatorji evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor in povabljenimi strokovnjaki). Ker uredba o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor zajema več carinskih vstopno-izstopnih formalnosti, se bo Komisija po potrebi posvetovala s strokovnimi skupinami za carino, kot sta skupina za usklajevanje elektronskega carinjenja in/ali poslovna skupina za carino (kot jo upravlja GD TAXUD). V ta namen se lahko organizirajo skupni sestanki s strokovnimi skupinami za carino.

([4]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2023/205 z dne 7. novembra 2022 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2019/1239 Evropskega parlamenta in Sveta glede vzpostavitve nabora podatkov evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor in spremembi njene priloge (UL L 33, 3.2.2023, str. 24).

([5]) Izvedbena uredba Komisije (EU) 2023/204 z dne 28. oktobra 2022 o določitvi tehničnih specifikacij, standardov in postopkov za evropsko okolje enotnega okenca za pomorski sektor v skladu z Uredbo (EU) 2019/1239 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 33, 3.2.2023, str. 1).

([6]) Določbe iz členov 6(1), 8(5), 12(4), 13(2) in 17(3) uredbe o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor.

([7]) Spremembe *Dokumenta o nadzoru vmesnika in funkcij* in *referenčnega vodnika za SafeSeaNet XML* bo odobrila usmerjevalna skupina na visoki ravni za upravljanje digitalnega pomorskega sistema in storitev v skladu z nalogami iz točke 2.2 Priloge III k Direktivi 2002/59/ES.

Za zagotovitev stalne medsebojne povezanosti in interoperabilnosti med evropskim okoljem enotnega okenca za pomorski sektor ter sistemom EU za izmenjavo pomorskih informacij (SafeSeaNet) bo Komisija sodelovala z usmerjevalno skupino na visoki ravni za upravljanje digitalnega pomorskega sistema in storitev.

Komisija bo prav tako zagotovila, da združenja industrije sodelujejo v strokovnih skupinah kot opazovalci.

5. ***Časovnica za razvoj in preskušanje skupnih komponent in storitev***

Vmesniški modul za poročanje (Reporting Interface Module, RIM)

Komisija je **avgusta 2022** v tesnem sodelovanju z državami članicami objavila prvo različico **vmesniškega modula za poročanje** kot minimalnega ustreznega izdelka (za namene začetnega testiranja), katerega osnovna funkcija je bila komunikacija med sistemi.

Objavljene bodo nove različice vmesniškega modula za poročanje, ki bodo vključevale druge funkcije, da bi se zagotovila popolna skladnost s pravnim aktom, ki vsebuje specifikacije vmesniškega modula za poročanje in naj bi bil sprejet šele v letu 2023. Državam članicam bo razdeljena vsa potrebna dokumentacija za vključitev različnih različic vmesniškega modula za poročanje v njihovo nacionalno enotno okence za pomorski sektor, vključno s strategijo za oblikovanje različic vmesniškega modula za poročanje.

Ko bo objavljena stabilna različica vmesniškega modula za poročanje, se od držav članic pričakuje, da jo **vključijo** v svojo nacionalno enotno okence za pomorski sektor. V ta namen se od Komisije in držav članic pričakuje, da izvedejo **tehnične preskuse** za preverjanje delovanja vmesniškega modula za poročanje. Države članice izvajajo preskuse za povezovanje industrijskih sistemov z vmesniškim modulom za poročanje, da bi zagotovile, da lahko izpolnijo obveznosti poročanja s pomočjo tega modula v svojem nacionalnem enotnem okencu za pomorski sektor.

Države članice izvajajo preskuse in potrebno povezovanje tudi z drugimi zadevnimi organi in sistemi Komisije za izmenjavo s tem povezanih informacij. Komisija bo nacionalnim koordinatorjem zagotovila ustrezno podporo med vzpostavitvijo in konfiguracijo vmesniškega modula za poročanje ter izvedla potrebne preskuse skladnosti in sprejemljivosti z vsako državo članico. Tehnično vključevanje in preskušanje vmesniškega modula za poročanje v nacionalno enotno okence za pomorski sektor predvidoma traja **18 mesecev**, z začetkom v prvem četrtletju leta 2024, vključno s preskušanjem z deklaranti.

Sistem za register uporabnikov in upravljanje dostopa v evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor (User Registry and Access Management, URAM)

Komisija vzpostavlja in daje na voljo skupni sistem za register uporabnikov in upravljanje dostopa. Olajšal bo avtentikacijo pošiljateljev (deklarantov in ponudnikov podatkovnih storitev), ki se povežejo z vmesniškim modulom za poročanje. V zvezi s čezmejno avtentikacijo deklarantov, ki želijo do nacionalnega enotnega okenca za pomorski sektor dostopati prek svojih grafičnih uporabniških vmesnikov, Komisija razmišlja o uporabi obstoječega okvira eIDAS ([8]).

Specifikacije za sistem za register uporabnikov in upravljanje dostopa bodo sprejete skupaj s specifikacijami za vmesniški modul za poročanje. Načrtuje se, da se bodo storitve sistema za register uporabnikov in upravljanje dostopa, ki bodo skladne s temi specifikacijami, razvile in pripravile skupaj s stabilno različico vmesniškega modula za poročanje (2023). S tem se bosta omogočila celoten preskusni cikel in popolna integracija v zvezi s povezovanjem in interakcijami med vmesniškim modulom za poročanje nacionalnega enotnega okenca za pomorski sektor in storitvami sistema za register uporabnikov in upravljanje dostopa.

Skupna storitev naslavljanja (Common Addressing Service, CAS)

Specifikacije za skupno storitev naslavljanja, ki jih zahteva člen 13(2) uredbe o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor, bodo predvidoma sprejete do tretjega četrtletja 2024. Priprava specifikacij s strokovnimi skupinami se bo predvidoma začela leta 2023. Razvoj te storitve se bo predvidoma začel po razvoju vmesniškega modula za poročanje in zaključil pred datumom začetka uporabe Uredbe. Ko bodo specifikacije sprejete, bo Komisija določila roke za vključitev skupne storitve naslavljanja v splošno okolje za poročanje.

([8]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32014R0910&qid=1692275813188

Podatkovne zbirke

Specifikacije za ladijsko podatkovno zbirko evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor, skupno podatkovno zbirko o lokacijah in skupno podatkovno zbirko Hazmat so bile sprejete z Izvedbeno uredbo (EU) 2023/204. Komisija si v tesnem sodelovanju z Evropsko agencijo za pomorsko varnost prizadeva za razvoj ladijske podatkovne zbirke evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor, skupne podatkovne zbirke o lokacijah in skupne podatkovne zbirke Hazmat. Tehnično izvajanje teh podatkovnih zbirk bo zajemalo delo v zvezi z naborom referenčnih podatkov in vodniki za sistemske vmesnike (system interface guides, SIG) za vsako podatkovno zbirko, temu pa bosta sledila tehnični razvoj in povezovanje z državami članicami. Pričakuje se, da bodo te tri podatkovne zbirke razvite in pripravljene za testiranje v državah članicah v drugi polovici leta 2024.

V skladu s podatkovno zbirko ladijskih sanitarnih podatkov bo izvajanje načrtovano po opredelitvi specifikacij, kot je določeno v členu 17(3) uredbe o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor, v poznejši fazi izvajanja.

Podrobna časovnica

Skupne komponente in storitve	Izhodišče								
	2023			2024				2025	
	Č2	Č3	Č4	Č1	Č2	Č3	Č4	Č1	Č2
Vmesniški modul za poročanje (Reporting interface module, RIM)									
Verzija RIM z validacijo pošiljatelja									
MIG – formalnosti									
MIG – odgovori									
Verzija RIM s skladenjsko validacijo ([9])									
Vključevanje in testiranje v državah članicah ([10])									
Register uporabnikov in upravljanje dostopa (User Registry and Access Management, URAM)									
Priročniki za uporabnike storitev URAM									
Storitev validacije URAM S2S									
Centralni register pošiljateljev									
Prehod in povezovanje z državami članicami za RIM[7]									
Skupna storitev naslavljanja (Common addressing service, CAS)									
Priprava specifikacij									
Razvoj in testiranje (vključevanje z RIM)									
Ladijska podatkovna zbirka evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor (EMSWe Ship Database, ESD)									
Nabor referenčnih podatkov in vodniki za sistemske vmesnike									
Razvoj osrednje podatkovne zbirke									
Povezovanje s sistemi držav članic									
Preskusi začetka obratovanja									
Skupna podatkovna zbirka o lokacijah (Common Location Database, CLD)									
Nabor referenčnih podatkov in vodniki za sistemske vmesnike									
Razvoj osrednje podatkovne zbirke									

([9]) RIM, pripravljen popolnoma v skladu s specifikacijami RIM.
([10]) Osrednje storitve URAM bodo na voljo samo v okviru preverjanja sprejemljivosti med vključevanjem RIM držav članic.

Skupne komponente in storitve	Izhodišče								
	2023			2024				2025	
	Č2	Č3	Č4	Č1	Č2	Č3	Č4	Č1	Č2
Povezovanje s sistemi držav članic									
Preskusi začetka obratovanja									
Skupna podatkovna zbirka Hazmat (Common Hazmat Database, CHD)									
Nabor referenčnih podatkov in vodniki za sistemske vmesnike									
Razvoj osrednje podatkovne zbirke									
Povezovanje s sistemi držav članic									
Preskusi začetka obratovanja									
Skupna podatkovna zbirka ladijskih sanitarnih podatkov (Common Ship Sanitation Database, SSD) ([11])									
Priprava specifikacij									

6. ***Uporaba uredbe***

Od datuma začetka uporabe Uredbe se bodo vse informacije, potrebne za izpolnjevanje obveznosti poročanja, zagotavljale s pomočjo nabora podatkov evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor in v skladu z njim. Vsaka država članica bo uporabnikom nacionalnega enotnega okenca za pomorski sektor v prvih 12 mesecih (od 15. avgusta 2025) zagotovila službo za pomoč in spletišče za spletno podporo svojega nacionalnega enotnega okenca za pomorski sektor s strukturo, kot je opredeljena v Prilogi III k Izvedbeni uredbi (EU) 2023/204.

Po pričakovanjih bo nacionalno izvajanje, vključno s testiranjem, trajalo vsaj 18 mesecev. Z načrtovano objavo različic vmesniškega modula za poročanje in storitev sistema za register uporabnikov in upravljanje dostopa do konca leta 2023 lahko države članice in industrija začnejo svoj del izvajanja in ustrezno testiranje. Pričakuje se, da se bo prehodno obdobje, vključno s preskušanjem skladnosti z drugimi organi in industrijo, nadaljevalo v letih 2024 in 2025, preden bodo operativne osrednje storitve.

Kljub temu bo Komisija v tesnem sodelovanju z državami članicami še naprej spremljala stanje izvajanja in doseženi napredek. Po potrebi bo v začetku leta 2024 ponovno ocenila izvedljivost načrta in predstavila predloge za odpravo morebitnih zamud.

([11]) O nadaljnjih korakih se bo odločalo pozneje.